

Združenie sudcov Slovenska

Otvorený list Združenia sudcov Slovenska prezidentovi Slovenskej republiky pánovi Andrejovi Kiskovi

Vážený pán prezident,

obraciam sa na Vás ako predstaviteľka najväčšej stavovskej organizácie sudcov. V posledných dňoch alebo týždňoch, hoci sú sudcovia Slovenskej republiky na hodnotenia zvyknutí, ste sa aj Vy pán prezident niekoľkokrát dotkli hodnotenia súdnej moci, „ktorá je v kritickom stave“. Preto mi pán prezident dovoľte, aby som v mene Združenia sudcov Slovenska zaujala k Vášmu hodnoteniu toto stanovisko:

Zastupujem tú časť slovenských sudcov, ktorí sú združení v nezávislej stavovskej organizácii, ktorá dlhodobo vyjadruje a presadzuje ich záujmy vo vzťahu k ostatným mociam v štáte, v poslednom čase najmä na pôde Súdnej rady Slovenskej republiky, prostredníctvom jej kompetencií.

Vážený pán prezident, niekoľkokrát sme signalizovali dlhodobú preťaženosť, nerovnomernú záťaž a nedostatočnú vybavenosť súdov Slovenskej republiky. Sme si vedomí, že za stav verejných financií nezodpovedajú sudcovia, poukazujeme na to, že na rozvoj slovenského súdnictva sa stále poskytuje taký rozsah finančných prostriedkov, ktorý nepostačuje na pružné reagovanie na súdivosť v podmienkach Slovenskej republiky. Napriek tomu Vás pán prezident chcem ubezpečiť, že súdna moc ako jedna z troch mocí v Slovenskej republike bez ohľadu na volebné obdobia dlhodobo zabezpečuje kontinuitu štátu.

Podporujeme každé úsilie niektorých z dvoch mocí v štáte, najmä Súdnej rady Slovenskej republiky, aby v zmysle nových kompetencií získaných po novele Ústavy Slovenskej republiky presadzovala zlepšovanie fungovania slovenského súdnictva.

Vážený pán prezident, Súdna rada Slovenskej republiky v ostatnom čase v zmysle novely ústavy a zákonov prerokovala návrhy na menovanie nových sudcov, ktorí po absolvovaní výberového konania na súdoch Slovenskej republiky, po preverení Národným bezpečnostným úradom a po procese schválenia v Súdnej rade Slovenskej republiky majú posilniť počty sudcov a prispieť výkonom svojej funkcie k zlepšeniu fungovania súdov. Chcem Vás preto pán prezident poprosiť, aby ste neotáľali s ich vymenovaním. Súdny Slovenskej republiky, ale najmä občania a verejnosť, ktorí podali svoje žaloby, čakajú na rozhodnutia. Celý rozsah súdnych agend za chýbajúcich sudcov, ktorým ich funkcia zanikla, odchodom do dôchodku, alebo inak, napríklad kariérnym postupom na súdoch Slovenskej republiky vybavujú existujúci sudcovia, za čo im patrí vďaka.

Vážený pán prezident, Združenie Sudcov Slovenska nielen na pôde Súdnej rady SR, ale vo všetkých svojich aktivitách a činnosti presadzuje myšlienku prijatia Zásad etického správania sudcov. Bolo to Združenie sudcov Slovenska, ktoré ešte v roku 2012 vymenovalo svoju komisiu a odvolalo sa na všetky relevantné medzinárodné dohovory z oblasti súdnictva, ktoré sa týkajú problematiky etiky. Etický kódex prijatý v roku 2001

spolu s týmito dokumentmi nech je základom vybudovania Zásad etického správania sudcov, ktoré myslím Súdna rada v dohľadnom čase schváli. Nie je preto dôvod sa obávať, že sudcovia nemajú záujem na presadzovaní týchto pravidiel.

Pravdou však je, že sudcov trápia mnohé dlhodobé trvajúce neriešené problémy, na ktoré poukazujú. Ide predovšetkým o vysoký nápad a nárast súdnych vecí, ktoré sa veľmi často dostávajú do štádia tzv. reštančných. Za posledných päť a viac rokov došlo k enormnému nárastu súdnych sporov zo spotrebiteľskej agendy vďaka činnosti nebankových inštitúcií na slovenskom finančnom trhu. Myslím, že sa s týmto problémom slovenskí sudcovia dostatočne popasovali na všetkých úrovniach. Sme svedkami zneužívania právnických povolání niektorými advokátskymi kancelármi a i v exekučnej agende došlo za posledných 5 a viac rokov k enormnému nárastu exekučných vecí, ktoré vybavujú sudcovia, hoci pôvodný zámer bol preniesť vykonávacie konanie zo súdov na exekútorov.

Združenie Sudcov Slovenska sa tiež domnieva, že mnohé agendy, najmä z oblasti obchodného registra a už spomínanej exekučnej agendy, ktoré teraz patria do vecnej pôsobnosti súdov, by mohli vybavovať iné štátne úrady. Sudcovia by sa mali sústrediť na znižovania počtu sporových súdnych vecí, ktoré tvoria prioritu ich rozhodovania.

Vážený pán prezident, myslíme si, že na Slovensku aj vysoký počet súdov, najmä tých malých, ktoré znamenajú odčerpania sudcovských kapacít a v mnohom spôsobujú aj nerovnomernú zaťaženosť súdov. Presadzujeme špecializáciu súdov i sudcov ako cestu moderného efektívneho súdnictva. V rámci zrýchlenia súdneho konania sme navrhovali zníženie počtu súdov a ich rozdelenie na sudy malé a na sudy s prioritou, na najmä sudy veľké, tzv. okresné sudy v sídle krajov. Na týchto, posledne menovaných súdoch sa v obchodnej a trestnej agende sústreďuje veľké množstvo ťažkých súdnych vecí a práve na týchto súdoch čakajú občania veľmi dlho na prejednanie a rozhodnutie svojich vecí. Sú to preto mladí sudcovia, ktorí majú posilniť sudcovské rady, ktorých kolegovia sudcovia očakávajú, a myslím, aj verejnosť právom očakáva ich zapojenie do činnosti súdov.

Vážený pán prezident, za všetko nemôžu sudcovia. Celý proces určenia a obsadenia voľného miesta sudcov na súdoch je zdĺhavý, nepružný a napríklad v iných sférach verejného i podnikateľského života neakceptovateľný. Predĺžil sa už samotnými tzv. „previerkami sudcov. Sudcovia súdia, ale nie všetci riadia sudy. Základné predpisy, počnúc ústavou o súdnej moci a sudcoch prijíma Národná rada Slovenskej republiky, sudcovia súdia a v plnom rozsahu sa hlásia k zodpovednosti za svoje rozhodnutia. Jednoducho ale proti rozhodnutiam súdov je prípustné odvolanie i mimoriadne opravné prostriedky a mnoho krát sa našich rozhodnutí týkajú aj nálezy Ústavného súdu SR. Sudcovia tiež nevytvárajú všetky pravidlá fungovania slovenského súdnictva.

Vážený pán prezident, sme za posilnenie právnej istoty občanov Slovenskej republiky a účastníkov konania a za všetko čo posilní dôveryhodnosť súdnictva v očiach verejnosti. K tomu však dôjde len vtedy, ak súdna moc bude dostatočnú podporu a dôveru, keď páchatelia trestných činov a porušitelia zákonov nebudú mať argument o zlej povesti „sudcov“, pretože toto naozaj neprispieva dôveryhodnosti súdnictva. Pokiaľ ide o fenomén dôveryhodnosti pán prezident, myslíme si, že naše povolanie svojim postavením priam nepredpokladá obľúbenosť, keďže jedna zo strán odchádza vždy nespokojná. Pravdou, je, že sudca má byť osobnosť, ktorú by si aj účastníci vybrali za „svojho sudcu“. Prekvapuje nás ale, že sudcov Slovenskej republiky doposiaľ nikto nevyzdvihol, za tisíce súdnych rozhodnutí o ktorých hovoria štatistické údaje za posledné roky, možno zo strany spotrebiteľov za ich ochranu, ktorú im nadštandardne poskytujú sudy a sudcovia, mnohokrát v ťažkých podmienkach, ako som už vyššie uviedla.

Ak nedôveryhodnosť verejnosti k súdnej moci existuje, my sudcovia sa len snažíme vysvetliť, že jej vznik, chápanie a možnosti eliminovania sa my musíme snažiť

odstrániť svojimi skorými, zmysluplnými, odôvodnenými rozhodnutiami. Ich vytvorenie mnohokrát jednak nie je jednoduché, pretože sudcovská analýza predpokladá určitý čas, know-how a určitý zdroj vedomostí, jednak na druhej strane tiež predpokladá, že sa štát v záujme verejného poriadku postará o to, aby sudcovia dokázali svoj intelektuálny potenciál v svojich rozhodnutiach aplikovať, že vytvorí podmienky pre fungovanie súdnej moci. Sme presvedčení o tom, že mnohí účastníci konania majú dôvod na spokojnosť pokiaľ ide o súdne rozhodnutia. Majú možnosť sa k nim dostať veľmi ľahko. Súdne pojednávania sú verejné a prístupné verejnosti. Naše rozhodnutia sú sprístupnené a aj kritizované. Ako viete názor dvaja právnici, tri právne názory možno aplikovať aj na sudcov. My sa však snažíme v rámci našej inštitúcie a v rámci nášho inštitucionalizovania tieto názory zjednocovať. Všetko však predpokladá určitý čas. Myslím, že hovorím nielen za členov Združenia sudcov Slovenska, ale aj za všetkých sudcov, ak poviem, že nedôveryhodnosť sa nás dotýka, pretože neodráža to, ako som vyššie spomenula, t.j. podmienky, v ktorých mnohokrát pracujeme, preťaženosť ktorú už netoleruje náš zdravotný stav, ako aj nepochopenie tých, ktorí súdnicstvo riadia, kreujú alebo vytvárajú pre neho predpoklady.

Ak máme sľúbiť za seba pán prezident, sudcovia rozhodne nezľavia zo svojej práce, ale naše možnosti sú ako u každého človeka, pretože aj sudcovia sú ľudia, obmedzené. Dovoľujem si Vás v tejto súvislosti pán prezident požiadať o to, aby ste sudcovský stav vnímali ako živý organizmus, ktorý sa vyvíja a musím povedať, že sme nesmierne radi prílevu nových kolegov a obmene generácií.

Vážime si Vašu iniciatívu, ústavne a zákonne deklarovať vek zániku sudcovskej funkcie. Často diskutované témy, v súčasnosti téma veku odchodu sudcu do dôchodku na stránkach novín, však zastiera skutočnú pravdu o slovenskom súdnicstve, ktorú sa pokúšame dlhodobo vyjadriť. Pracujeme, budeme pracovať, chceme byť so svojou prácou tiež spokojní, bojujeme o dôveru a chápeme nespokojnosť občanov. V každom prípade však nie sme jediní a tí, ktorí tento stav zapríčinili a môžu zmeniť. Ste to Vy pán prezident, ale aj poslanci Národnej rady Slovenskej republiky, pán minister financií a pán minister spravodlivosti, ktorí musia rozhodnúť o tom, či štát má dostatok finančných zdrojov, dostatok sudcov a zamestnancov súdov a či ich venuje ochrane práv a právom chránených záujmov občanov. Nechceme hovoriť len o počte sudcov, chceme hovoriť o zmysluplnej justícii, o justícii, ktorá funguje a preto podporujeme prezentovanú elektronizáciu súdnicstva, ktorá zodpovedá tempu doby a stavu spoločnosti. Musíme však podčiarknuť, že elektronizácia sama o sebe nezrýchli súdne konanie, že znamená skôr prejav pokroku, pokiaľ ide o informovanosť a možnosti účastníka konania a jej význam a výsledky sa ešte len dostavia. Súdny spor sa musí pripraviť, súdna vec pojednávať a sudca vždy musí rozhodnúť tak či tak. Obdobne je to aj o schválenej rekodifikácii Občianskeho súdneho poriadku, od ktorej verejnosť, ale aj jej predkladatelia, a aj sudcovia očakávajú väčšiu spoluzodpovednosť aktérov súdneho konania, teda vrátane účastníkov a právnych zástupcov.

Vážený pán prezident, Združenie sudcov Slovenska je členom Medzinárodnej asociácie sudcov. V poslednom období sa táto inštitúcia obrátila na predstaviteľov slovenských štátnych orgánov a upozornila na to, že preverovanie sudcov vo výkone funkcie a preverovanie sudcov orgánmi štátu, ktoré patria do tzv. tajných služieb štátu, nezodpovedá demokratickým pravidlám a je s nimi v priamom rozpore, pre ohrozenie nezávislosti a aj v rozpore s mnohými medzinárodnými dokumentmi a odporúčaniami o demokratickom a právnom štáte a súdnej moci v ňom.

Ako všetci občania, aj sudcovia sú si vedomí prezumpcie ústavnosti a zákonnosti a preto si ctíme a rešpektujeme Ústavu Slovenskej republiky a jej zákony, ktoré aplikujeme a vykladáme pri svojej práci. Myslím, že máme právo očakávať od ostatných dvoch mocí v štáte, že urobia to isté, že budú rešpektovať ústavu a zákony, pokiaľ ide o inštitucionalizovanie súdnej moci.

Vážený pán prezident a ešte na záver, súdnu moc netvorí len sudcovia. Súdnu moc tvoria aj desiatky a stovky zamestnancov súdov, ktorí sa tohto roku márne pripomínali predstaviteľom štátu a poukazovali na svoje zlé pracovné podmienky a ohodnotenie. Prihovárame sa za prijatie zákonov v tejto oblasti pre mzdovú úpravu zamestnancov súdnictva, za ich kariérny rast, aby sa zo súdov stali moderné pracoviská, aby bolo zrejmé, že pre občana Slovenskej republiky vytvoril štát priestor pre ochranu jeho práv a právom chránených záujmov skutočne a nielen formálne.

Za Vašu trpezlivosť pri prečítaní môjho otvoreného listu veľmi pekne ďakujem, spolieham na Vašu štátnickú múdrosť, s ktorou dúfam rozhodnete o otázkach, ktoré sú predmetom Vašich kompetencií a týkajú sa súdnictva tak, aby občania a účastníci konania skutočne pocítili, že vy pán prezident máte záujem na tom, aby slovenské súdy a slovenskí sudcovia mohli urobiť pre slovenskú verejnosť v oblasti ochrany ich práv všetko.

S pozdravom a úctou

Košice, 6. novembra 2015

JUDr. Dana Bystrická
prezidentka Združenia sudcov Slovenska

Pán
Andrej Kiska

prezident Slovenskej republiky
Bratislava